

YAZMAK BİR GÖRME İŞİ

Hevesin Kaçış Yönü kitabıyla yeniden okur karşısına çıkan Gökhan Yılmaz ile konuştuk: "Yazmakla akıp gidenin elinden gitmeyecek bir şeyi de kenara koymuş oluruz belki bir müddet için. Ama daha hakiki olan bir şey varsa o da yazmakla gördüğümüzü ispat etmiş oluyoruz galiba. Ben görüyorum, siz de bunu görün, demiş oluyoruz. Yazmak bir görme işi yani."

Yazmanın amacı nedir? Anlamı nedir sizin için?

Öncelikle şunu söylemek istiyorum: Bu tarz sorulara verilecek cevaplar değişken ve kırılmalıdır. İnsanın ruhunun kabına göre şekillenir, değişir. Anlık değişmelerden söz etmiyorum ama şu da bir gerçek ki hayatta yaşadığımız her sahici kırılma, fark ediş, bölünme vs değiştirir böyle soruların cevaplarını.

Şimdi... Yazmak kurtulmaktır, hayatın elinden bir şeyler kurtarmaktır» demiş olsam affili ve isabetli bir şey söylemiş olurum elbette. Ve öyledir de. İnsanı kendinden, utancından, anısından arındırır bir nebze. Akıp gidenin elinden gitmeyecek bir şeyi de kenara koymuş oluruz belki bir müddet için. Ama daha hakiki olan bir şey varsa o da yazmakla gördüğümüzü ispat etmiş oluyoruz galiba. Ben görüyorum, siz de bunu görün, demiş oluyoruz. Yazmak bir görme işi yani. Öyle ya da böyle. Ve beraberinde görünmeyi de getiriyor ister istemez. Gördüğümü görün, görme biçimimi kendinize ait kılın demek de aynı zamanda. Kendi halinde yazıp da kimselere göstermeyen yiğitler cevaplayabilse keşke bu soruyu.

Bir hayat amacınız var mı? Yazmak bu hayat amacına uygun düşüyor mu? Yaklaşıyor mu o köye?

Var tabii. Akli başında, kalbi göğsünde, ruhu gözlerinde biri olarak ölmeyi amaçlıyorum. Yazmak aklımı başıma, kalbimi göğsüme, ruhumu gözlerime getiriyor mu? Bunu çok net bilmem mümkün değil. Ama bilmeye bir adım yaklaşıyor olabilirim. Hayatı bütün bir aldatmaca olarak karşımızda bulabiliriz sonlandığında. Hâl böyle olunca net cevaplar her daim flu bir görüntü taşır içinde. Hakikat budur.

Hayatı bütün olarak yazmaktan ibaret görmedim hiç. Edebiyatı hiçbir zaman kutsamadım. Hep kıymetli buldum, hep sevdim ama asla olduğundan büyük görmedim. Hayatın kendisinden yazıya kaçırıldığını ne varsa onları da sevdim. Kendimi de hiçbir zaman büyük bir yazar olarak görmedim. Yazma gayretinde oldum hep. İyi metni okurken de yazar-ken de aradım sürekli. Bu çabayı önemsedim. Bu çabanın kendisini latif bir köy olarak buldum hep karşımda.

Bireysel yazdığınız bir öykünün insanlara ve edebiyata nasıl katkısı olabilir?

Tüm öyküler bireyseldir. Öykülerin tümünü soruyoruz o hâlde. Yazmanın insana ve edebiyata katkısını konuşuyoruz yani.

Genel itibarıyla dar bir çevresi olan bir okuma-yazma evreni içindeyiz. Yani aylarca çalışıp bir küçük Kitap hâline getirebildiğimiz mesaimiz hepi topu birkaç bin kişiye ancak ulaşıyor. O da bahtı açık olursa... Eti budu bu olan bir işin kime ne verebileceğini düşünmek lazım belki de.

Yazarken yerin yerinden oynayacağını, artık dünyanın başka bir yer olacağını düşünmüyoruz herhalde. Ama yine de yazıyoruz. Neden? İnsan önce kendi kişisel tarihi için yazıyor herhalde. Kendine dönük bir iş yazmak. Önce kendine. Hakikatte kendinde isabet ettiği bir gerçeklik varsa zaten başkasına da demiş, dokunmuş oluyor. Gücünü de buradan alıyor.

Bir insanın gözleri için yazıyoruz belki de. Tek bir insanın. Ya da sadece birine isabet ediyor bizden çıkan. Bunu kabul ederek yola çıkıyoruz çoğu kez. O yüzden de "insanlığa ve edebiyata katkım ne olur"dan ziyade bir "kendimden ne eksilttim"e dönüşüyor galiba soru.

Anlatmak en insani yönümüz

Sahi, niçin yazıyorsunuz?

Başka ne yapalım, nasıl yapalım?

Ya küfürbaz, serseri, akıl hastası olacaktım ya yazar. Başka gücüm kalmadığını duyduğum çok olmuştur. Bir insanın çocuğunu camdan düşürmesine onu bir öyküye dönüştürmekten başka nasıl cevap verilebilir mesela?

Öyle ya da böyle yürümeyi başarabildiğim bir yol bu. Düşsem, düşmeyi becerebildiğim aynı zamanda.

Anlatmak en insani yönümüz. Bir hakikati, bir hakikatin ihtimalini kendimize ait bir şekle dönüştürmeden kabullene-miyoruz çoğu kez. Yazar duyarlılığı böyle bir şey. En azından benim için böyle bu.

Mesela şöyle: Telefonda dinlediğim ve bana bir yumruk gibi çarpan bir hikâyeye vardı. Kalbimde bir ağırlık olarak kaldı bu

Gökhan Yılmaz

hikâye. Bir süre kurtulamadım ondan. Sonra onu artık kendisi olmayan bir başka şeye dönüştürdüm. Oturup yazdım. O artık kalbimde ağırlık yapan bir hikâye değil de «En Büyük Ortak Bölen» adlı bir metne dönüştü, son kitabıma da girdi. İşte o zaman içimde bir yer hafifledi. Telefonda yediğim tokat benden bir yumruk olarak başkalarına ulaştı. İstedim ki bu dayağı beraber yiyelim. İstedim ki hepimizin yanakları kızarsın. İnsan istiyor ki ben rahat uyuyamıyorum uyku herkese haram olsun.

İnsan bir öykü yazınca sesine kulak verecek olanlarla el ele tutuşacağını sanıyor işte. Birakalım öyle sansın. Birakalım avunsun. Okumak kuyusunun ipini kesmeyelim, kalsın öyle ıslak.

Neden başka bir meslek değil de yazmak?

Yazmayı bir meslek olarak görmedim hiç. Sabah altıda kalkıp bir mesaiyi takip eder gibi yazan biri olmadım hiç. Mesleğim öğretmenlik. Bunun için altıda kalkmışlığım çoktur.

Esasında yazmayı bir dert olarak buldum bir kere önümde. Okumayı hep sevdim. Okumak yazmayı getirdi önüme zamanla. Sonra bunun, düşünme biçimimi, görme biçimimi etkilediğini, belki de belirlediğini fark ettim. İşte buna “yer etmek” diyoruz sanırım. Böyle takip eder oldum hayatı. Yazmak bir çözümlenme, öyle ya da böyle bir manaya tutunma hâlini aldı. Kendi içinde bir akışı, bir yolu, bir takibi getirdi bu da. Meslek kelimesi de «süluk» kelimesinden geliyor. Gidilen yol yani. İşte böyle bir şey.

Yazma motivasyonunuz nedir?

İkna olduysam yazıyorum. Anlatacağım şeyin anlatılmaya olan ihtiyacına, kişilere, meselelere, metni inşa edeceğim dile, kendime ikna olmuşsam yazıyorum. Aklımın ve kalbimin onayını almışsam kaçmam çok zor yazmaktan. Aklım bana henüz yazılmamış o metni net olarak gösteriyorsa, kalbim de buna karşı koymuyorsa metin zaten içten içe yazılmaya başlanmış oluyor bile. Gerisi benim masa başı işçiliğime kalmış oluyor.

Yazmak size ne kattı, ne katıyor. Neler aldı, neler götürüyor?

Yazmak düşüncelerimi tasnif etmede, bir hâl yoluna koymada, adam etmede çok şey kattı bana. Yazarak bir fikre doğru ilerlemek beni hep doğru sonuca götürdü. Bunu hep sevdim. Elime kalemi alınca, boş bir sayfanın başına geçince fikrimin kendini bulduğunu gördüm hep. Bu, yazmanın bana en büyük katkısı. Yazarak anlatmak dediğimiz şeyin önünde duran duvarı yıkmış oldum. Çoğu kez anlatamadığım şeyleri yazdım. Yazmak baba susmanın dönüşümünü sundu yani.

Bir acıya hiç olmazsa buğz etmenin de bir yolu oldu yazmak. Kalbimin tuttuğu tarafı belirtmiş oldum böylece. Bu bana yetti.

Yazmak çoğu zaman uykularımı aldı. Özellikle bir metni bitirme sürecinde bir miktar huzurumu aldı. Sade bir adım vardı, onu alıp birkaç kitabın, derginin kapağına ve içinde koydu.

Yazmaktan hiç vazgeçtiniz mi?

Yazmakla bir metni bitirmekten, ona adını vermekten bahsediyorsak, evet, bıraktım yazmayı. Ama yazmak dediğimiz yazıyla, metinlerle bir bağ ise onu hiç bırakmadım.

İkinci kitabımla üçüncü kitabım arasında 8 sene var. Buna da bırakmak denebilir belki. Bazen gerekiyor galiba bu. Yani benim için gerekti en azından. Kendini bulmak için dinlenmek, ileri zıplamak için geriye adım atmak da denebilir belki. Bekledim. Gayet doğal bir süreçti bu benim için. Beklerken kendim adına yazmaya dönmek gibi bir planla beklemedim. Her şey o kadar doğaldı ki beklediğimi unuttum. Ama yazıyla, edebiyatla aramdaki bağı hep sevdim. O bir gün gittiği yoldan geri geldi. Geldiğinde de beni buldu. Hikâyeler oracıkta duruyordu. Sebep bu. Eğer bir sebepse tabi.

Ümitsizlik göğsümdeki kalbi inkâr

Ümidiniz var mı?

Ümitsizlik göğsümdeki kalbi inkâr. Ümitsiz ekmek de yenmez, çay da içilmez. Sonsuza kadar içinde kalmayacağımızı bildiğimiz bir hayatın ötesine dair ümidimiz olmazsa ekmeği de çayı da bırakmak icap eder.

Bütün bu çaba, bu yazmak ne için?

Sorulara cevap bulmak lazım. Sormak ihtiyacı varsa anlatmak ihtiyacı da var. İnsan kendini sahnede buluyor işte. Sorarken de cevaplarken de elinde bir mikrofon buluyor. Ne yapsın? Konuşuyor. Mikrofon sahte belki ama öylesi daha da hoş geliyor.

Okur sayısı on binleri bulmadığında yazmanın bir anlamı var mı? Ya da on binleri bulunca ne değişir?

Yazdığım metinlerin daimi ilk okuru olarak bulduğum kendimle baş başayım yazarken. Genelde zaten kimlerin yazdıklarımı okuyacağını aşağı yukarı biliyorum. Okur sayısı yazdıklarımı değiştirmez herhalde. Yazarken bu sayı aklıma gelmez. Yazıyor ve adımızı açık ediyorsak okunmayı, çok okunmayı da isteriz belki ama neticede metin bir kere yazılmıştır. On bin kişi okuyunca on bin farklı metin olur ama bir kere yazılmış on bin farklı metindir o. (•••)

HEVESİN KAÇIŞ YÖNÜ

Gökhan Yılmaz

YAPI KREDİ YAYINLARI 2021